

Verlag uitstap Frankrijk/Kortrijk vrijdag 12/6/2026

Beste Vrienden,

Hierbij vinden jullie het allerlaatste verslag van dit academiejaar. Zoals jullie je nog wel herinneren, trokken we op 12 juni 'over de schreef' naar het Noord- Franse Villeneuve -d'Asc en genoten we daar, naast de prachtige expo van Kandinsky, van een hele fijne ontvangst en een copieuze lunch. Na de middag reden we dan naar Kortrijk voor een eerste kennismaking met het museum 'Abby'. De begeleidende gidsen waren zeker een meerwaarde in de beide musea.

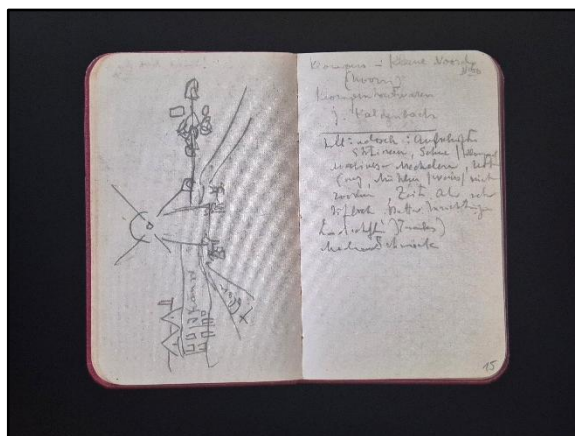

Bij ons bezoek aan het LAM kregen we aan de hand van documenten, wetenschappelijke knipsels en naslagwerken, foto's, brieven en allerhande beelden een indruk van het leven en de inspiratiebronnen van Wassily Kandinsky (Moskou 1866 - Parijs 1944).

Dankzij de persoonlijke archieven die zijn weduwe Nina destijds samen met zijn werken schonk aan het Centre Pompidou, kunnen we nu dus in de uitzonderlijke expo 'Face aux Images' kennis maken met de inspiratiebronnen van de

grondlegger van de abstracte kunst. De expo is opgedeeld in 5 hoofdstukken. We nemen jullie mee langsheen een ongekend en nooit eerder getoond retrospectief, op de reisweg naar abstractie. Het is immers de eerste keer dat de inspiratiebronnen van deze veelzijdige kunstenaar samen met diens werken worden geëxposeerd buiten Parijs.

In 'Memories' maken we kennis met de Russische volksverhalen en -kunst die Kandinsky erg inspireerden bij de aanvang van zijn carrière. We zien verschillende voorbeelden van figuratieve kunst, hier als een eerlijke en haast waarheidsgetrouwe vaststelling van de dingen rondom hem, maar ook van zijn eigen vroegste herinneringen. Getuigen hiervan zijn de zwart-witfoto's van landschappen en personen, die hij als basis voor zijn werken gebruikt. Ook de schetsboeken die hij maakte tijdens zijn studiereizen naar o.a. Tunesië en Italië blijken na afloop een waardevolle bron van inspiratie te zijn voor prachtige tijdsdocumenten vol kleur en 'ambiance local'. De getoonde werken illustreren invloeden van impressionisme met voorbeelden van landschappen en taferelen uit het dagelijkse leven.

Het onderdeel 'Reproductions' is haast volledig gewijd aan het ontstaan van de Blaue Reiter Almanach (1912). Samen met zijn Duitse vriend en collega Franz Marc stelt Kandinsky dit erg waardevolle document op als 'testament van hun eigen visuele nieuwsgierigheid' en die van hun kunstkring bestaande uit auteurs, componisten, dichters en allerhande collega-kunstenaars. Er gaat speciale aandacht naar volkskunst uit de regio van München en Rusland, niet-Westerse kunst, avant-garde en zelfs art brut

en kindertekeningen. De Almanach blijkt een keerpunt te zijn in het beschouwen van kunstvormen waar men eerder wel eens op 'neerkeek'. Een opvallende kunstvorm is de beroemde 'achter-glas-schilderkunst van Murnau'. Het is duidelijk te merken dat die volkskunst een mooie inspiratiebron is geweest op het oeuvre van Kandinsky. We bewonderen een keur aan sfeervolle en kleurrijke werken.

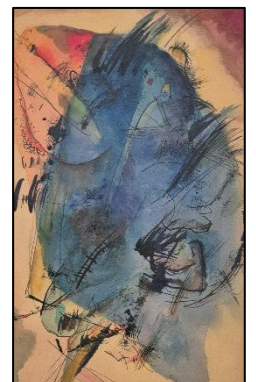
In het gedeelte 'Materialisation' zien we alvast Kandinsky's eerste flirt met de abstracte kunst. Onder invloed van 'foto's van gedachten' en zijn zogenaamde talent om bij bv muziek en geluiden welbepaalde kleuren te zien (synesthesie), raakt Kandinsky erg geïnteresseerd in wetenschappelijke ontdekkingen als Röntgenfoto's, radio-activiteit, etc. Kandinsky evolueert hij nu zienderogen naar het eerder wégtrekken van het realisme. Hij begint indrukken en emoties weer te geven zonder het gebruik van herkenbare vormen. De eerste aanzet is gegeven en krijgt letterlijk 'vorm' in zijn werken. Je ziet ook dat kleuren een bepalende rol gaan spelen.

Zijn schilderijen worden gekenmerkt door gedurfde levendige kleuren en dynamische composities. De 'Composition VII' springt er alvast het meeste uit!

In 'Legitimation' wordt de relatie van Kandinsky met Walther Gropius en diens kunstschool Bauhaus uitgelicht. In 1922 was Gropius immers in Weimar begonnen met het aantrekken van verschillende lesgevers, waaronder dus ook Kandinsky. In zijn lessen verwerkt Kandinsky knipsels, foto's en beelden die hij op karton plakt om er allerlei educatieve creaties mee te ondersteunen voor zijn leerlingen. Het wordt een allegaartje van reproducties van bestaande kunstwerken, foto's van allerlei machines en gebouwen, maar ook van mensen en dieren. Kandinsky introduceert ook een 'kleurenleer' aan zijn studenten. Hij beklemtoont immers dat klank en kleur een enorme invloed hebben op de menselijke ziel. Later verwerkt Kandinsky zijn kartonnen panelen in authentieke kunstwerken. Hij experimenteert met geometrische vormen in gedurfde kleuren. 'Geel-Rood-Blauw' is het meest gekende werk uit die periode.

In het laatste deel van de expo zien we in 'Inspiration' hoe Kandinsky de opkomst van het Nazisme in Duitsland probeert te ontvluchten (1933) door naar Parijs te verhuizen. Zijn werken worden er immers als 'Entartete Kunst' beschouwd. Intussen is zijn aandacht al helemaal verplaatst naar organische vormen (amoebes, ééncelligen)

creëren en wordt 'de lijn' in al zijn lengtes, diktes en bewegingen een vast en steeds terugkerend onderdeel in zijn werken. Dat maakt hij nog eens extra duidelijk in de publicatie 'Point and Line to Plain' uit 1926. Kandinsky is intussen ook helemaal wég gegaan van realisme en vertoeft volledig in een 'biomorfische' omgeving. Hij is ervan overtuigd dat kunst vrij moet zijn van representatieve beperkingen en dat kleur en vorm voor zich kunnen spreken. De bekendste werken uit zijn Parijse periode zijn 'Sky Blue' en 'Composition X'.

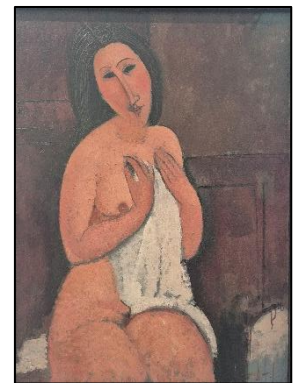

Wie nog tijd overhad, kon ook de permanente tentoonstelling van LAM gaan bewonderen. Het

bleek een zigzag te zijn die loopt langsheen 'Art Brut' (werk van ongeschoolde kunstenaars) en langs gevestigde waarden. Het werk van Henry Darger (Chicago 1892-1973), één van de bekendste 'outsider art' kunstenaars is hier sterk vertegenwoordigd. Het gaat om panelen van wel 3 meter lang waarop kleine meisjes (The Vivian Girls), vaak in gevecht, naakt worden

afgebeeld met kenmerken van de beide geslachten. We kunnen ook werken van bekende kunstenaars als Modigliani, Bracke en Picasso bewonderen. Ook de houten constructie met gekleurd en transparant plexiglas van Daniel Buren springt in het oog.

Na de lunch in 'La Terrasse du Héron' is het Kortrijkse museum 'Abby' aan de beurt. Volgens hun website is het een speels en laagdrempelig museum voor beeldende kunst. Wij gaan voor 'A play of Clay', maar bezoeken eveneens het piepschuimen keizerrijk 'Monera' van Honoré d'O en de expo 'Double Reality' van Tom Callemin. In de ontvangstruimte vallen we binnen in de 'living' van de stad : bezoekers of passanten kunnen hier vrijblijvend een praatje komen maken of de krant komen lezen in één van de vele gezellige hoekjes en zetelopstellingen. De ruimte is aangekleed door Rinus Van de Veldes 'Zelfportret in pyjama op bed' en met toonkasten aan de lange zijden waarin allerlei voorwerpen zijn vergezeld door teksten, opmerkingen, foto's en tekeningetjes allerhande. De meubels komen uit settings van Rinus' filmpjes.

Maar eerst dus het keramieken drama op de schouw van uw bomma... of toch ook weer niet?

In de eerste zaal valt de immense chandelier van Anne Wenzel als eerste op. Deze zwartgeblakerde kroonluchter moet de historische traditie (barok) verbinden met de actualiteit en realiteit van de orkaan Katrina van 2005.

Vanaf dan kijken we als het ware vanuit een theaterzetel achter de schermen van alle onderdelen van een toneelproductie. We beginnen bij de personages : hoofdrollen, figuranten, karikaturen en grotesken. We zien elegante dames, stoere heren of exotische figuren de revue passeren. Maar ook markante volksfiguren of groteske narren staan in the picture. De belangrijkste vertegenwoordigde kunstenaars zijn Jonas

Vansteenkiste (Subdurmal), De Hercules van Manufactuur Höchst (1760), de Bruidstoet in 3 delen van Nosedá en The Kiss van William Cobbing (video-installatie). Ook de Australische muzikant Nick Cave met 'Devil takes a Bride (2020) heeft hier zijn plekje. Het meest opvallende werk komt van Augustas Serapinas uit Litouwen, die een soort van fitnessruimte bouwde met hoofden van klassieke beelden als gewichten. Kunst of kitsch? Het is maar hoe je het zelf ervaart...

'Het leven is een schouwtoneel', oererden Vondel en Shakespeare ... en nu duiken we dus de coulissen in om kennis te maken met de aankleding van het decor. Toonkasten met borden, vazen, en beeldjes allerhande uit alle delen van de wereld (China, Japan) of dichtbij (Delft) staan te pronken en te lonken om eens van naderbij bewonderd te worden. Keramiek is duidelijk verbonden met handel, kolonialisme en culturele uitwisseling. We zien ook verschillende 18de eeuwse biscuitfigurines die tableaux vivants op zichzelf zijn. Ze beelden vaak romantische en onschuldige tafereeltjes uit. Maar wát als zo een kostbaar stuk keramiek te pletter valt op de grond? Niet getreurd, want Helena Hafemann verbond de 2 delen van een dierbaar stuk Delfts blauw met honderden draadjes om het valproces van de schotel te benadrukken.

In het derde deel zien we dat keramiek élke rol aan kan! Nu mag de natuur en het gezichtsbedrog een hoofdrol spelen. We bekijken een mopshonden modeshow, dagelijkse gebruiksvoorwerpen die verstopt zitten in een eigenaardig omhulsel of een reuzengrote uitgekauwde chewing gum die 3D geprint en daarna geglazuurd werd. Met 'The Tattooed Lady' voorziet Jessica Harrison een bestaande figurine van een elegante naakte dame helemaal van tattoos. Vooral de setting van het 'spiegelpaleis' sprak tot de verbeelding.

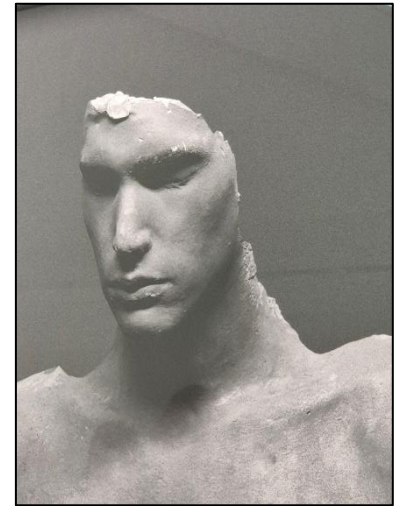

De expo met werken van Honoré d'O (Raf van Ommeslaege -Oudenaarde 1961) en Gerard van Lankveld (Gemert NL, 1947) laat ons kennis maken met het fictieve keizerrijk Monera. Het wordt een ontmoeting tussen oost en west, binnenrijk en buitenrijk. We zien enkele precieuze rij-vlieg-en vaartuigen die mechanisch aangedreven zijn of met stoommachines werken. We kunnen klokken, munten, een eigen vlag etc. bewonderen om zo een idee te krijgen van dit speciale wereldrijk!

Tom Callemin (Oostende, 1991) – fotograaf van opleiding maar ook mediakunstenaar en verbonden aan KASK Gent. ‘Double Reality’ is het sluitstuk van zijn doctoraatsonderzoek naar de relatie tussen fotografie en perceptie enerzijds en identiteit anderzijds. De foto’s die hij maakte voor zijn onderzoek zijn hier voor het eerst samengebracht. Licht en schaduw zijn een belangrijk thema in zijn foto’s. Dat zie je vooral terugkomen in de deels afgeschermdde gezichten die hij fotografeerde. Ook de opkomst van AI en andere technologieën lijkt de ‘maakbaarheid’ van beelden te beïnvloeden en geeft aan dat er geen grenzen meer zijn qua manipulatie.

Bedankt voor het fijne werkjaar en tot in september 2026!

Het Bestuur VvdA

Tekst : Leen Massei

Foto's : Rita Van Looy